

Niet sneller na ar de tien ton

Leeftijd bij overschrijding blijft steken op 15 jaar

Lena Brown 20 is met haar Brown-Swissbloedvoering een opvallende verschijning in de lijst van tientonners

jaar	aantal
1994	8
1995	12
1996	12
1997	21
1998	44
1999	56
2000	52
2001	66
2002	46

Tabel 1 – Aantal tientonners per jaar

Tabel 2 – Vaderbeeld honderd eerste tientonners

vader	aantal
Tops	11
Bill	6
Rocket	5
Superstar	5
Silver	4
Very	4

Tabel 3 – Vaderbeeld honderd meest recente tientonners

vader	aantal
Tops	23
Very	10
Marlin	4
F16	4

Het aantal tientonners in Nederland groeit gestaag. Intussen hebben al 317 koeien de grens van 10.000 kg vet en eiwit gepasseerd. De meest recente jubilarissen behalen deze magische grens niet sneller, ze doen er zelfs een tikje langer over. Tops blijft de absolute tientonnervader en het eind lijkt nog niet in zicht, meent Stoas-studente Simone Tinholt.

Na het aantal van 250 koeien in 2001, telde NRS eind 2002 inmiddels al 317 koeien die de 10.000 kg vet en eiwit hebben behaald. In tabel 1 staat het aantal tientonners per jaar aangegeven. Tot nu toe was 2001 het topjaar met 66 tientonners. Opvallend is dat er in 2002 'maar' 46 zijn aangemeld. Een sluitende verklaring is hiervoor niet te geven. De allereerste koe werd in 1994 gemeld en dat was Kroontje 65 (v. Rocket) van de familie Michielsen uit Alphen. Deze koe haalde de topproductie in ruim 15 jaar. De gemiddelde leeftijd bij het behalen van 10.000 kg vet en eiwit ligt nog steeds rond die leeftijd, ruim 15 jaar en 11 maanden.

Leeftijd tientonners

Tientonners zijn dus niet 'sneller' geworden. Bij de allereerste honderd was de gemiddelde leeftijd 15 jaar, 9 maanden en 21 dagen. Bij de honderd meest recente tientonners was de gemiddelde leeftijd 15 jaar, 11 maanden en 26 dagen. Zo zien we dat de gemiddelde leeftijd van de tientonners zelfs ruim twee maanden hoger geworden is. Een verklaring voor de iets oudere leeftijd bij de tientonners valt niet te geven. De spreiding bij de eerste tientonners is wel groter dan bij de jongste generatie.

Om het vaderbeeld te bepalen is er een analyse gemaakt onder de honderd minst recente tientonners en de honderd meest recente tientonners. Wat opvalt is dat Tops en Very onder beide groepen als vader veel voorkomen, ook nog onder de jongere tientonners, zo blijkt uit tabel 2 en 3.

In de tientonnerlijst is de Brown-Swisskoe Lena 20 van Piet Rijnveld uit Lopik een opvallende verschijning. Zij bereikte de 10.000 kg vet- en eiwitgrens in 2002. De vader van Lena 20, Etazon Energy, is een volbloed Brown-Swiss-stier. Lena 20 heeft tot nu toe in 3285 dagen 120.387 kg melk geproduceerd, met 4,68 % vet en 3,70 % eiwit, 5634 kg vet en 4454 kg

naam vader, geboortejaar	aantal
Tops Monitor Legend, 1977	56
Kingway Elevation Very, 1975	30
Flemingdale Achilles Superstar, 1971	12
Keystone Ivan Silver, 1972	11
Loc Lin Ma A Elevation Marlin, 1977	7
Willards Telstar Viking, 1971	6
Strickler Ken Royal, 1975	6
Mowry-C Citation Rocket, 1967	6
Mowry-C Bootmaker Bill, 1971	6
Hanover-Hill Triple Threat, 1972	6
Adams B. Cockney Pilot, 1975	6
Nehls Chief Crusader, 1976	5
Laura Elevation Magic, 1975	5
Gardenia Chief Astronaut, 1967	5
F16 Rocket C, 1983	5
Edler 2, 1974	4
Sleepy-Hollow Judge Kennedy, 1976	3
Steinmann, 1980	3
Penstate Ivanhoe Star, 1963	3
Ray Mc Rag Apple Kingpin, 1976	3
Cocalico Originator Rex RF, 1963	3
totaal	191

Tabel 4 – Meest voorkomende vaders (met hun geboortejaar) van de tientonners

Tabel 5 – Bedrijven met meeste tientonners

naam	aantal
J. Bouw, Putten	5
Mts. Haarman, Blokzijl	5
Mts. Van Velzen, Meedhuizen	3
Heide Holsteins, Westerhoven	3

Nellie 73 en Nellie 104, moeder en dochter hebben beide 10.000 kg vet en eiwit geproduceerd

eiwit. 'Lena 20 is de echte baas van het koppel', zegt een enthousiaste Piet Rijnveld over zijn Brown-Swisskoe. 'Het is een dominante, probleemloze koe en ze ziet er nog steeds zo uit als in 1998 toen ze op de foto is gezet.' Opnieuw is ze drachtig. In 2000 is Lena 20 al eerder genoemd vanwege haar goede lijst. Ze stond nummer 1 in de top van overige melkrassen en op een leeftijd van 8,05 produceerde ze 1109 kg vet en eiwit. Rijnveld vond haar toen ook al zijn 'lievelingskoe'. De snelste tientonner van de lijst is nog steeds Amerikaan 11 (v. Tops) van familie Van der Hulst uit Zeewolde. Ze was tien jaar en negen maanden oud toen ze die mijlpaal bereikte. Amerikaan 11 heeft deze productie in 1997 behaald. Een snelle koe heeft zich nog steeds niet gemeld.

Duurzame stiervaders

Niet alleen Amerikaan 11 heeft als vader Tops; van alle 317 recordproducenten

hebben er 56 Tops als vader. De stier is van 1977 en is redelijk jong in vergelijking met andere vaders van tientonners. In tabel 4 is het vaderbeeld geschetst waarbij per stier bovendien zijn geboortejaar is weergegeven. Kingway Elevation Very en Flemmingdale Superstar staan op een tweede en derde plaats. Wat opvalt is dat de relatief jonge F16, geboren in 1983, vijf dochters op zijn naam heeft staan. F16 is jaren achtereen massaal gebruikt en we kunnen dus nog het nodige verwachten van deze stier. In totaal zijn er 122 verschillende stieren met nakomelingen die 10.000 kg vet en eiwit hebben geproduceerd.

Melkveehouders met toppers

Van de 317 tientonners komen sommige van één bedrijf. Er zijn 21 bedrijven die inmiddels twee jubilarissen hebben. Daarnaast hebben Heide Holsteins uit Westerhoven en mts. Van Velzen uit Meedhuizen

drie tientonners (zie tabel 5). Op de bedrijven van Jan Bouw uit Putten en van mts. Haarman uit Blokzijl zijn zelfs vijf koeien te vinden die deze productie geleverd hebben. 'Sterke koeien zijn nodig voor het behalen van de tien ton vet en eiwit', dat is de ervaring van Jan Bouw. 'Bij de stierkeuze let ik vooral op eiwit en exterieur en benen en kruisligging vind ik erg belangrijk.' Het bedrijf van Jan Bouw bestaat uit 40 melkkoeien en 45 stuks jongvee. Ondertussen heeft het bedrijf al tien honderdduizendkilogramkoeien. De eerste paar jaar rekent Bouw nog niet op een zesde tientonner. Goede voeding en verzorging zijn belangrijk, vindt Bouw. 'Maar een beetje geluk heb je ook nodig.'

Simone Tinholt, studente Stoas Hogeschool, Dronten